

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Institut für Ost- und
Südosteuropaforschung
Institute for East and
Southeast European Studies

Instytut Pamięci Narodowej –
Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu,
Oddział w Katowicach

Institut für Ost-und Südosteuropaforschung
Regensburg

zapraszają na
workshop projektu badawczego

***Internowania – deportacje
– produktywizacja.
Mieszkańcy Górnego Śląska
w systemie obozowym
GUPWI NKWD 1945–1956***

Katowice, sala konferencyjna Oddziału IPN
w Katowicach, ul. Józefowska 102
11-12 marca 2013 r.

Prosimy o potwierdzenie przybycia do 1 marca
telefonicznie 32 207 03 00
lub drogą elektroniczną na adres
sebastian.rosenbaum@ipn.gov.pl

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Institut für Ost- und
Südosteuropaforschung
Institute for East and
Southeast European Studies

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Internowania deportacje produktywizacja.

Mieszkańcy Górnego Śląska w systemie obozowym GUPWI NKWD 1945–1956

Katowice, 11-12 marca 2013 r.

Program DZIEŃ 1

Stan wiedzy

- 9.00-9.10** – Rozpoczęcie
- 9.10-10.10** – Perspektywa ogólna
 - 9.10-9.30** – prof. Katrin Boeckh (IOS Regensburg/Ludwig-Maximilian Universität) – Deportacje ludności cywilnej w ZSRS jako instrument polityki stalinowskiej
 - 9.30-9.50** – dr Aleksandra Arkusz (UJ) – Sowiecki system obozowy dla internowanych cywilów spoza terenów ZSRS
- 9.50-10.10** – dr hab. Ute Schmidt (Freie Universität Berlin) – Internowania i deportacje niemieckiej ludności cywilnej do pracy przymusowej w ZSRS
- 10.10-10.30** – przerwa
- 10.30-11.30** – Baza archiwalna i stan badań (panel dyskusyjny) – dr Aleksandra Arkusz (UJ), dr hab. Ute Schmidt (FU Berlin), dr Roman Smolorz (IOS Regensburg), dr Dariusz Węgrzyn (IPN Katowice) – moderacja Sebastian Rosenbaum (IPN Katowice)
- 11.30-11.50** – przerwa
- 11.50-13.00** – Stan wiedzy / aspekty prawne
- 11.50-12.10** – prok. Ewa Koj (IPN Katowice) – Śledztwo Komisji Ścigania Zbrodni p-ko Narodowi Polskiemu w Katowicach w sprawie deportacji mieszkańców Górnego Śląska do ZSRS
- 12.10-12.40** – dr Dariusz Węgrzyn (IPN Katowice) – Podstawowa faktografia przypadku górnośląskiego
- 12.40-13.00** – Zbigniew Gołasz (Muzeum Miejskie w Zabrze) – Casus zabrzańsko-gliwicki deportacji jako przykład case study
- 13.00-13.30** – Dyskusja

Program DZIEŃ 2

Perspektywy badawcze / pamięć

- 9.00-9.10** – Rozpoczęcie
- 9.10-9.30** – dr Dariusz Węgrzyn (IPN Katowice) – Projekt badawczy „Deportacje do ZSRS z Górnego Śląska w 1945 r.”, realizowany przez IPN w Katowicach
- 9.30-9.50** – dr Roman Smolorz (IOS Regensburg) – Projekt badawczy IOS Regensburg – IPN Katowice nad deportacjami do ZSRS w kontekście archiwaliów niemieckich
- 9.50-10.10** – Sebastian Rosenbaum (IPN Katowice) – Pamięć o deportacjach do ZSRS
- 10.10-10.30** – przerwa
- 10.30-10.50** – dr Kornelia Banaś (IPN Katowice) – Upamiętnienie – wystawa IPN Katowice
- 10.50-11.10** – dr Gabriel Tobor (burmistrz Radzionkowa) – Centrum Dokumentacji Deportacji Górnoślążaków do ZSRR w 1945 roku w Radzionkowie
- 11.10-11.55** – Znaczenie problemu deportacji do ZSRS w kontekście badań regionalnych na Górnym Śląsku (panel dyskusyjny) – dr Adam Dziurok (IPN Katowice), prof. Ryszard Kaczmarek (UŚ/IBR Katowice), dr Bernard Linek (PIN-İS Opole)
- 11.55-12.15** – przerwa
- 12.15-13.15** – Prezentacja projektu studentów z Koła Naukowego Historyków UŚ w Katowicach
- 13.15** – podsumowanie workshopu

Nad problemem internowania i deportacji dziesiątków tysięcy mieszkańców Górnego Śląska do pracy przymusowej na rzecz Związku Sowieckiego w 1945 r. na forum publicznym województwa śląskiego i opolskiego toczą się od dwóch dekad ożywione dyskusje. Widoczny jest przy tym coraz większy rozdźwięk pomiędzy ustaleniami historyków a głosami szeroko rozumianej opinii publicznej. Wiąże się to po części z faktem wyraźnego wyhamowania poważnych badań w tej materii w ostatnich kilku latach. Celem workshopu „Internowania – deportacje – produktywizacja. Mieszkańcy Górnego Śląska w systemie obozowym GUPWI NKWD 1945–1956” jest podsumowanie dotychczasowych badań naukowych nad problem internowań i deportacji przez Sowieców w 1945 r. oraz zarysowanie planu dalszych badań. Zaprezentowane zostaną działania podejmowane przez Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach, dla ustalenia faktycznej skali internowań i deportacji. Istotnymi punktami workshopu są także podsumowanie rekonesansu po niewykorzystanych dotąd archiwaliach niemieckich, refleksja nad archiwalnymi zasobami po-sowieckimi oraz omówienie problemu pamięci o deportacji. Workshop zamyka pierwszy etap wspólnych działań badawczych realizowanych przez Institut für Ost- und Südosteuropaforschung Regensburg i Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach.